

REGIONALIZAM I POMIRENJE

Duško Dimitrijević, Ana Jović-Lazić, Ivona Lađevac (eds.). *Regionalism and Reconciliation*, Global Resource Management, Doshisha University, Japan, Institute of International Politics and Economics, Belgrade, Belgrade, 2014. p. 159.

Krajem 2014. godine, u saradnji Instituta za međunarodnu politiku i privredu iz Beograda i Global Resource Management Došisha Univerziteta iz Japana izašao je zbornik radova na engleskom jeziku "Regionalism and Reconciliation" ("Regionalizam i pomirenje"). Urednici zbornika su dr. Duško Dimitrijević, dr Ana Jović-Lazić i mr Ivona Lađevac iz Instituta za međunarodnu politiku i privredu iz Beograda. Zbornik je nastao kao rezultat okruglog stola održanog 9. septembra 2013. godine u IMPP-u, na kome su eminentni istraživači iz Japana i Srbije razmenili iskustva u pogledu različitih vidova regionalne saradnje. Značajno je napomenuti da uspešna sardnja istraživača IMPP-a sa kolegama iz Japana traje skoro sedam godina.

Zbornik je tematski podeljen na dva dela. Prvi deo obuhvata radove iz oblasti međunarodnog pomirenja i razvoja dobrosusedskih odnosa, a drugi deo analizira regionalnu saradnju u jugoistočnoj Evropi, Japanu i severoistočnoj Aziji.

Deo zbornika posvećen pomirenju upoznaje čitaoce sa uspešnim primerima pomirenja među državama i narodima. Autori analiziraju rešavanje unutrašnjih konflikata uz pomoć metoda podele moći (power sharing). Power sharing se pokazao kao efikasan metod u rešavanju bosanske krize, slučaja Ruande, kao i Kipra. Jedan od istorijskih uspešnih primera pomirenja predstavlja pomirenje Nemačke i Poljske nakon II svetskog rata. "Ostpolitik" Vilija Branta imao je ključni značaj za uspešno uspostavljanje dobrosusedskih odnosa dve države. Analizirajući područje istočne Azije autori zaključuju da je veoma krhko u bezbednosnom smislu. Severnokorejski nuklearni program i nekoliko teritorijalnih sporova u koje su uključene Kina, Vijetnam i Filipini uzrokuju ozbiljnu nestabilnost ne samo u ovom regionu, nego i na globalnom planu. SAD i Ruska Federacija mogu imati značajnu ulogu u stabilizaciji regiona istočne Azije, ali je važno napomenuti da se i od Japana mnogo očekuje u bezbednosnom smislu. Autori analiziraju i bezbednosnu situaciju na Bliskom istoku i smatraju da

regulisanje statusa Jerusalima predstavlja jedan od najznačajnijih faktora za stabilizaciju ovog regiona.

Drugi deo zborinika nas upoznaje sa regionalnom saradnjom zemalja jugoistočne Evrope, kao i zemalja Dalekog istoka. Bilateralni odnosi zemalja jugoistočne Evrope ozbiljno su narušeni za vreme i u periodu nakon raspada Jugoslavije. Pojavila su se brojna problematična pitanja poput regulisanja statusa izbeglica, graničnih sporova, sukcesije imovine bivše Jugoslavije. Sva ova pitanja uzrokuju bilateralne sporove i narušavaju dobrosusedske odnose država nastalih raspadom Jugoslavije. Prilikom popravljanja njihovih bilateralnih odnosa očekuje se značajna podrška Evropske unije, koja bi trebala da pokaže dodatnu inicijativu povodom članstva zemalja jugoistočne Evrope i umanju skepticizam u pogledu novih proširenja. Euroregioni predstavljaju efikasan način za prevazilaženje ekonomskih problema jugoistočne Evrope. Uspostavljanje i razvoj euroregiona doveo bi do razvoja graničnih regionalnih područja država zapadnog Balkana u skladu sa EU standardima što bi značajno doprinelo razvoju evrointegracija i približavanju članstvu u EU.

Na evropskom kontinentu regionalna saradnja doživela je vrhunac formiranjem Evropske zajednice (kasnije Evropske unije) u čemu je nemerljiv doprinos dalo francusko nemačko pomirenje. U slučaju Azije, situacija je drugačija. Države jugoistočne Azije uspele su da prevaziđu različite teritorijalne sporove i postepeno uspostave saradnju u okviru ASEAN-a. Za razliku od njih države u regionu severoistočne Azije mnogo teže prevazilaze istorijsko neprijateljstvo. Iako su skoro sve države ovog regiona svesne da bi poboljšanje saradnje dovelo do zajedničkih bezbednosnih i ekonomskih benefita, svi naponi u ovom pravcu dali su minimalne rezultate. Najvažnije zemlje ovog regiona – Kina, Japan i Južna Koreja izgradile su jak nacionalni identitet i prvenstveno su fokusirane na razvoj sopstvenih ekonomija, što predstavlja prepreku za saradnju sa ostalim državama.

Zbornik „Regionalizam i pomirenje” pokazuje da se različiti tipovi podela mogu prevazići putem regionalne saradnje. Bez obzira koliko su države teritorijalno udaljene, kao što je slučaj sa Srbijom i Japanom, teorijski pristup temama regionalizma i pomirenja je sličan. U savremenom svetu međuzavisnosti država bez održavanja dobrih regionalnih odnosa nema uspeha i napretka. U zajedničkom interesu je da se prevaziđu postojeće barijere i istorijski sukobi. Iako se istorijska prošlost ne može promeniti, sve lekcije iz prošlosti treba da služe državama kao model za neponavljanje istih grešaka i vodič za uspostavljanje kvalitetnih dobrosusedskih odnosa i razvoja regionalne saradnje.

Jelica GORDANIĆ